

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Reverendissimi Ac Illustrissimi D.D. Antonii Godeau Episcopi Venciensis Viri Celeberrimi Theologia Moralis

Ex Purissimis Sacrae Scripturae, Patrum Ac Conciliorum Fontibus Derivata,
Notis Theologicis Illustrata, Duasque In Partes Divisa

Complectens Tractatus I. De Fontibus Doctrinae moralis. II. De praecipuis
ejusdem Fundamentis. III. De Peccatis. IV. De Legibus. V. De summario
dilectionis Praecepto. VI. De primo decalogi Praecepto. VII. De secundi
decalogi Praecepto

Godeau, Antoine

Augustae Vindelicorum, 1774

Caput I. Lex obscura a quo, & quomodo sit interpretanda.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53562](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53562)

SECTIO III.

DE

MODIS, QUIBUS HUMANA RE-
STRINGITUR VEL TOLLITUR
LEX.

CAPUT I.

Lex obscura a quo, & quomodo sit inter-
pretanda?

Legis verba obscura sæpe sunt, quæ proin-
simplici, ac prout vocant, *verbali* interpre-
tatione sunt explananda: nonnumquam verba
clara quidem sunt, ne tamen in sensu rigoroso,
ac universali hic & nunc accipiantur, de benigna
legislatoris intentione præsumitur. Hic le-
gis interpretandi modus *Epyikia* dicitur, ac
communiter a legistis describitur, quod sit æqua
interpretatio mentis, quam legislator actu qui-
dem non habuit; habuisset tamen si præsentis
circumstantias prævidisset.

Interpretatio legum *authentica* præprimis ad
illum, qui eas tulit, vel ejus successorem spe-
ctat, eandemque ac ipsa lex in judiciis vim
habet. Dum legislator tacet, consuetudo,
tamquam optima legum interpret, est attenden-
da. Interpretatio a consuetudine petita *usualis*
occupatur. Quæ consuetudo legum interpre-
tationi serviat, postea dicemus. Non raro, cum
Godau Theol. Mor. Pars I. X nec

nec legislator, nec consuetudo quidquam determinat, docti ac prudentes viri interpretatione legum doctrinalem suppetitant, quæ eos, a quibus illi consulti fuere, pro foro saltem intersecuros reddit.

Regulæ, quas legum interpretes respiciere debent, in utriusque Juris codicibus invenitur. Potiores huc pertinentes sunt. 1. Ut legum verba in sensu obvio & proprio eousque accipiantur, quousque hic absurdas sequelas non procreent. 2. Ut leges odiosæ, ac pœnales quantum fieri potest, restringantur: favorabiles extendantur. 3. Ut lex instituta paritate aliam facti species non extendatur, nisi objecta correlativa sint, aut connexa, & legis ratio exacte utrisque congruat. 4. Ut lex obscura cum aliis propinquis, & clarioribus conferatur, atque una exponatur per aliam. Sic circa matrimonii contractum, & usum quæ mulieri conceduntur, etiam viro concessa reputantur, quæ marito prohibentur, etiam prohibita utantur.

Epjikia non temere est facienda, sed ratio ac sobrius ejusdem usus sit oportet. Si in verbis legis generalibus etiam hæc, quæ modo proponenda esset, actio comprehendatur, ex legis tamen adimpletione quidquam aperte injustum ipsi operanti, aut toti communitati nocivum consecuturum certo prævideatur, Epjikia est adhibenda, atque concludendum, quod legislator si hæc circumstantias prævidisset, hujusmodi casum excipere rationabiliter debuisset. Quod

damnum, aut iniustitia ex legis observantia emer-
sura non certo, sed mere probabiliter timeatur,
vel Legislator, vel Prudentes erunt consulendi;
aut si moram rei negotium non admittat, exor-
tumque semel dubium majore probabilitate elidi
non possit, ommissa Epjikia sensui legis litterali
erit insistendum; quia ut supra diximus, in du-
bio pro lege standum, ac tutius eligendum est.
Porro damnum, ad quod a nobis, vel a com-
munitate avertendum Epjikia utimur, grave
esse debet, si enim quodvis leve sufficeret, le-
gislatorum auctoritas, & legum utilitas brevi
collabesceret; cum paucae admodum leges sint,
quarum observantia privatis quibusdam leve in-
commodum, aut damnum non creat. Unde
iniquitas sibi mentitur, dum tenui ratione fulta
identidem suis adclamat: *Leges humanæ cum
tanto rigore non obligant: Ecclesia pia mater,
non noverca est &c.* Ita sane! Ecclesia noverca
non est; adhuc tamen vera legislatrix est. (a)

CAPUT

(a) Epjikia idem ac æquitas, seu æqua acceptio
sonat. Est autem æquitas justitia pensatis omnibus
circumstantiis particularibus dulcore misericordiæ
temperata, ait S. Antoninus 4. Part. tit. 5. c. 19.
Pulchrum ac utilem regularum quæ hanc æqui-
tatem dirigunt, catalogum ex jure canonico,
jure civili, & libris Ciceronianis Paulus Co-
mitolus compilavit, quem P. Concina in sua
Theologia christiana Tom. 6. Lib. 1. Diss. 6. cap.
4. tribus in paragraphis refert; Similem D.
Amort. Theol. mor. Tom. 1. Traçt. 2. §. 8. exhi-
bet. Vide si lubet.